

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ В МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Григорєцька І. І.

Метою статті є комплексне дослідження правового регулювання та проблемних питань земельного законодавства у галузі цільового використання земель водного транспорту в межах населених пунктів України у світлі євроінтеграційних процесів.

Ураховуючи те, що розвиток сучасного суспільства та процеси урбанізації сьогодні є паралельними процесами, які інтенсивними темпами відбуваються в Україні, проте в умовах євроінтеграційних процесів, які на сьогодні є пріоритетними у розвитку України, земельне та екологічне законодавство має враховувати вимоги законодавства Європейського Союзу.

На підставі аналізу норм законодавства України, наукових праць вітчизняних і зарубіжних науковців автор визначає загальні й особливі ознаки правового режиму таких земель, що дозволяє розкрити особливості цільового призначення земель у межах населених пунктів.

Розглянуто особливості правового регулювання використання земель морського транспорту, що складають особливий вид земель, які використовуються як територіальний базис для розміщення критично важливих об'єктів інфраструктури морських портів.

Специфіка правового регулювання використання земель в межах населених пунктів визначається наявністю містобудівних вимог. Проаналізовано юридичні критерії розмежування правових режимів земель у межах населених пунктів України.

Розроблено пропозиції з удосконалення законодавства в зазначеній сфері.

Ключові слова: *землі в межах населених пунктів, категорії земель, планування використання земельних ресурсів, основне цільове призначення земель, спеціальне цільове призначення земель, функціональне використання земель, дозволене (допустиме) використання земель, землі морського транспорту, адаптація, річковий транспорт, цифровізація, євроінтеграційні процеси.*

Hryhoretska I. I. Problems of legal regulation and development of legislation in the field of water transport land use within settlements in the conditions of European integration

The purpose of the article is a comprehensive study of legal regulation and problematic issues of land legislation in the field of targeted land use for water transport within the boundaries of settlements in Ukraine, in the light of European integration processes.

Given that the development of modern society and the processes of urbanization are currently parallel processes that are taking place at an intensive pace in Ukraine, however, in the context of European integration processes, which are currently a priority in the development of Ukraine, land and environmental legislation must take into account the requirements of the legislation of the European Union.

Based on the analysis of the legislation of Ukraine, scientific works of domestic and foreign scientists, the author determines the general and special features of the legal regime of such lands, which allows us to reveal the peculiarities of the purpose of land within the boundaries of settlements.

Peculiarities of the legal regulation of the use of sea transport land, which constitute a special type of land used as a territorial basis for the placement of critical infrastructure facilities of sea ports, are considered.

The specifics of the legal regulation of land use within settlements are determined by the presence of urban planning requirements for the organization of the entire territory, taking this into account, the legal criteria for demarcating land legal regimes within settlements of Ukraine are analyzed.

Proposals for improving legislation in the specified area have been developed.

Key words: *land within settlements, land categories, land resource use planning, main purpose of land, special purpose of land, functional use of land, permitted (allowable) use of land, sea transport land, adaptation, river transport, digitalization, European integration processes.*

Постановка проблеми та її актуальність. Розвиток сучасного суспільства та процеси урбанізації сьогодні є паралельними процесами, які інтенсивними темпами відбуваються в Україні, проте в умовах євроінтеграційних процесів, які сьогодні є пріоритетними у розвитку України, земельне та екологічне законодавство доцільно має враховувати вимоги законодавства Європейського Союзу.

Інтенсивність розвитку процесу урбанізації спонукає до прояву факторів екологічного ризику, зокрема й при використанні природних ресурсів, погіршення екологічної ситуації, проблеми видалення відходів, забруднення атмосферного повітря тощо. Враховуючи це, використання земель морського транспорту за цільовим призначенням у межах населених пунктів займає особливе місце у системі земельних відносин. Землі в межах населених пунктів виконують функції територіального базису для розміщення об'єктів містобудування, виробничих сил, ведення суспільного та іншого виробництва.

Специфіка правового регулювання використання земель в межах населених пунктів визначається наявністю містобудівних вимог як до організації всієї території, так і окремих її частин, розширення компетенції органів місцевого самоврядування у сфері використання та охорони цих земель. Із загальної єдності основного цільового призначення земель в межах населених пунктів, яке пов'язане з несільськогосподарським використанням таких земель, випливає і певна взаємопов'язаність у правових режимах їх складових частин.

Особливістю їхнього правового режиму є функціональне використання для потреб транспортної інфраструктури морських портів з набережними, майданчиками, причалами, вокзалами, будівлями, спорудами, устаткуванням, об'єктами загальнопортового і комплексного обслуговування флоту, гідротехнічними спорудами й засобами навігаційної обстановки, судноремонтними заводами, майстернями, базами, складами, радіоцентрами, службовими та культурно-побутовими будівлями та іншими спорудами, що обслуговують морський транспорт. Територія морського порту є основною складовою частиною земель морського транспорту. В Україні функціонують вісімнадцять морських торговельних портів, три найбільші з них розташовані в м. Одесі, м. Чорноморську, м. Южне. Також в Україні працюють рибні порти.

В Європейському союзі протягом останнього часу досить активно розвивається сфера річкового транспорту з огляду на пріоритетність

цього виду перевезень в глобальному контексті, як зменшення енергозалежності економік країн-членів ЄС та скорочення викидів парникових газів в атмосферу, а також забезпечення конкурентоспроможності європейської транспортної системи та високого рівня мобільності. Так, Європейська Комісія намагається стимулювати розвиток внутрішнього водного транспорту шляхом його інтеграції в мультимодальні логістичні ланцюги і включення в Транс'європейську транспортну мережу TEN-T. Згідно з Білою книгою ЄС річковий транспорт відіграватиме все більшу роль у перевезенні товарів у внутрішні регіони країн та у поєднанні європейських морів [7].

Отже, поняття цільового використання земель у межах населених пунктів має складну юридичну конструкцію, оскільки у межах населених пунктів знаходяться земельні ділянки, які належать до різних категорій земель, але їх використання підпорядковано головній меті - забезпеченню сталого розвитку та функціонування населеного пункту.

У сучасних умовах розвитку інфраструктури населених пунктів відносини з приводу використання земель у межах населених пунктів гостро потребують належної правової регламентації. Наслідком відсутності такої є неприпустима ситуація, коли чинне земельне законодавство не враховує специфіку та надзвичайну складність правового режиму земель в межах населених пунктів взагалі, а також особливості цільового використання та охорони окремих земельних ділянок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості використання земельних ресурсів у поселеннях через призму містобудівної діяльності були висвітлені у публікаціях таких науковців, як В.І. Андрейцев, Л.О. Бондар, В.К. Гуревський, В.М. Єрмоленко, Є.О. Іванова, Н.Л. Ільїна, С.В. Єлькін, І.І. Каракаш, С.Д. Кравченко, П.Ф. Кулинич, Р.І. Марусенко, А.М. Мірошніченко, В.В. Носік, О.О. Погрібний, О.М. Пашенко, А.І. Ріпенко, В.І. Семчик, В.Д. Сидор, М.В. Шульга та ін. Однак такі дослідження мали переважно фрагментарний характер. Комплексне наукове дослідження проблем цільового використання земель водного транспорту в межах населених пунктів в умовах євроінтеграції у сучасній земельно-правовій доктрині проведене частково.

Метою цієї статті є комплексне дослідження правового регулювання та проблемних питань цільового використання земель водного транспорту в межах населених пунктів України в умовах євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Кожна земельна ділянка, незалежно від форми власності чи використання, має конкретне цільове призначення. Цільове призначення земельної ділянки окреслюється встановленими законодавством та конкретизовані відповідними органами влади допустимими межами використання земельної ділянки громадянами та юридичними особами. Множинність цілей використання земельних ділянок, що входять до кожної з категорій земель, обумовила необхідність встановлення видів цільового призначення по кожній категорії земель на рівні правового акту.

У межах території населених пунктів, де найважливіше значення складає категорія земель житлової та громадської забудови, розташовуються різні за своїм призначенням земельні ділянки. Одні слугують місцем проживання, інші призначені для виробничої діяльності, для комунально-побутових потреб тощо. Склад земель житлової та громадської забудови неоднорідний, оскільки відповідні земельні ділянки зазначеної категорії мають неоднакове цільове призначення.

Таким чином, чинниками зазначених проблем виступає не тільки недосконалість законодавчого регулювання, але і недостатність науково-методологічної бази, присвяченої проблемам використання та охорони земель у межах населених пунктів.

Землі в межах населених пунктів, займаючи незначну частину земельного фонду України, з одного боку, концентрують на собі більшу частину продуктивних сил України, лівову частку факторів, що складають антропогенне навантаження на навколишнє середовище, з іншого боку, в населених пунктах проживає все населення, захистити яке від несприятливих впливів та створити якому сприятливі умови життя і покликані вимоги щодо раціонального використання, охорони та відтворення земель в межах населених пунктів.

Першочергове значення в межах населених пунктів мають землі, які пов'язані з будівництвом та експлуатацією житлового та промислового фонду. Тому земельні ресурси в населених пунктах повинні відповідати дещо іншим вимогам, ніж у сільськогосподарському виробництві, хоча не виключена можливість в окремих випадках використання таких земель за їх прямим призначенням.

Землі населених пунктів займають приблизно 11,5% земельного фонду країни, але мають велике значення, оскільки на цій території проживає

населення, розміщені виробничі, адміністративні, культурно-побутові підприємства, організації й установи. Особливу цінність мають найбільш інфраструктурно-облаштовані землі міських поселень. Займаючи тільки 3% земельного фонду України, вони становлять майже половину його нормативної вартості. Це зумовлено тим, що на міських землях сконцентровано 2/3 населення країни, переважна частина її виробничого, наукового, фінансового, соціально-культурного потенціалу.

На наш погляд, першою важливою ознакою земель у межах населених пунктів, яка має важливе значення для правового режиму цих земель, є включення та знаходження їх у межах населеного пункту, оскільки територія населених пунктів відмежовується від сусідніх шляхом встановлення меж адміністративно-територіальних утворень. Така ситуація на сьогодні породжує чимало проблем, пов'язаних із наявністю законодавчих проблем процедури відведення земель водного фонду, зайнятих територіальним морем, внутрішніми морськими водами, в тому числі під акваторією морських портів.

Основою населеного пункту складає його територія, саме тому в межах нашого дослідження постає необхідність розгляду понять «територія», «місцевість» та їх співвідношення між собою.

У законодавстві поняття «територія» вживається у декількох значеннях. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» визначає термін «територія» як частину земної поверхні у визначених межах (кордонах) з властивими їй географічним положенням, природними та створеними діяльністю людей умовами та ресурсами, а також з повітряним простором та розташованими під нею надрами. У законі України «Про благоустрій населених пунктів» територія розуміється як сукупність земельних ділянок, які використовуються для розміщення об'єктів загального користування: парків, скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, шляхів, площ, майданів, набережних, прибудинкових територій, пляжів, кладовищ, рекреаційних, оздоровчих, навчальних, спортивних, історико-культурних об'єктів, об'єктів промисловості, комунально-складських та інших об'єктів у межах населеного пункту. Під сельбищною територією розуміється земельні ділянки житлових будинків, громадських установ, будинків і споруд, у тому числі навчальних, проектних, науково-дослідних та інших інститутів без дослідних виробництв, внутрішньосельбищна, вулично-дорожня і транспортна мережа, а також площі, парки, сади, сквери, бульвари, інші

об'єкти зеленого будівництва й місця загального користування. Таким чином, сельбищні землі можна ототожнити з категорією земель житлової та громадської забудови.

У законодавчому контексті територія розглядається не тільки в адміністративному значенні, як частина державної території України, а як природно-антропогенне утворення, що охоплює не тільки землю, надра, але і інші природні ресурси та є просторовим базисом для здійснення всіх видів людської діяльності. Тому територію населеного пункту можна визначити як певну систему суміжних земельних ділянок, які пов'язані спільним правовим режимом.

Для визначення правового режиму земель у межах населених пунктів важливе значення має з'ясування визначення поняття «місцевість», яке можна розглядати як частину території, що характеризується спільністю певних ознак (історичних, природних, географічних тощо). Законодавство закріплює такі поняття, як «сільська місцевість» (під якою розуміється території, що знаходяться за межами міст і є переважно зонами сільськогосподарського виробництва та сільської забудови) та «лікувально-оздоровча місцевість» (природна територія, що має мінеральні та термальні води, лікувальні грязі, озокерит, ропу лиманів та озер, кліматичні та інші природні умови, сприятливі для лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювання).

На нашу думку, поняття «територія» та «місцевість» об'єднує поняття ландшафту, яке можна охарактеризувати як природний територіальний комплекс, ділянку земної поверхні, обмежену природними рубежами, у межах якої природні компоненти (рельєф, ґрунт, рослинність, водойми, клімат, тваринний світ), а також штучні або антропогенні (збудова, дороги, сільгоспугіддя тощо) перебувають у взаємодії й пристосовуванні один до одного.

Отже, ми можемо зробити висновок, що найбільш узагальненим поняттям є ландшафт як територіальний комплекс, який складається з території, що охоплює різні за своїм цільовим призначенням та правовим режимом земельні ділянки разом із природними ресурсами та розташованими на них об'єктами. Своєю чергою, місцевість є однією зі складових частин території, що характеризується спільністю певних ознак (історичних, природних, географічних тощо).

Отже, землі в межах населених пунктів можна розглядати як земельні ділянки, розташовані в офіційно встановлених межах території насе-

леного пункту (міст, селищ, сіл та приміських територіях), на які поширюється узагальнений правовий режим використання, визначений планом земельно-господарського устрою та містобудівною документацією населеного пункту відповідної категорії та які підлягають використанню та охороні з урахуванням задоволення містобудівних та інших функціональних потреб населеного пункту.

Як вказано в пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо будівництва на землях, зайнятих водними шляхами, віднесеними до категорії судноплавних, в межах акваторій морських портів, в зоні дії навігаційного обладнання», поданій Міністерством інфраструктури, враховуючи сучасний стан інфраструктури морських портів України, які переважно були побудовані ще за радянських часів та експлуатуються вже протягом 30-40 років поспіль, питання відновлення інфраструктури портів та створення нових гідротехнічних об'єктів, які здатні були б забезпечити принаймні наявний попит на портові послуги (не кажучи вже про потенційний розвиток та забезпечення конкурентоспроможності), є вкрай актуальним та терміновим [5].

Варто також звернути увагу на те, що ч. 3 ст. 24 Закону України «Про морські порти України» встановлює, що територія морського порту може складатися із земель морського транспорту, земель промисловості та земель водного фонду.

Законом України «Про морські порти» закріплено, що морський порт - визначені межами територія та акваторія, обладнані для обслуговування суден і пасажирів, проведення вантажних, транспортних та експедиційних робіт, а також інших пов'язаних із цим видів господарської діяльності, а ч. 1 ст. 8 цього закону додатково вказує, що межами морського порту є межі його території та акваторії - визначеної межами частини водного об'єкта (об'єктів), крім суднового ходу, призначеної для безпечного підходу, маневрування, стоянки й відходу суден [4].

Із наведеного вище можна зробити висновок, що землі під акваторією порту (як складовою частиною порту) також належать до земель морського транспорту (ст. 69 Земельного Кодексу України), крім того, ст. 59 Земельного Кодексу України передбачає, що землі водного фонду можуть бути віднесені до земель морського і річкового транспорту в порядку, встановленому законом [1].

Особливістю використання земель морського порту є те, що правовий режим використання території морського порту переважно регламентується локальними нормативними актами та звичаєвими нормами права.

Цікавим моментом є також створення штучної земельної ділянки в межах акваторії порту, при цьому сама акваторія належатиме до земель морського транспорту, а безпосередньо штучна територія - до земель водного фонду. Власне, поняття штучно створеної земельної ділянки містить Закон України «Про морські порти України», однак таке поняття надано законодавцем лише для цілей цього закону і передбачає, що штучно створена земельна ділянка - це земельна ділянка, створена (намита, насипана, створена із застосуванням інших технологій) в межах акваторії морського порту. Таке вузьке визначення не сприяє визначенню особливостей штучно створених земельних ділянок як об'єкта правового регулювання, оскільки не охоплює собою земельні ділянки, створені поза межами акваторій морських портів та призначені для будівництва доріг, житлової забудови тощо. Проте ч. 4 ст. 59 Земельного кодексу України закріплює можливість надання штучно утворених земельних ділянок в оренду для будівництва та експлуатації портової інфраструктури та інших об'єктів водного транспорту, тож можливо, було б доцільно віднести даний вид землі до земель морського транспорту, враховуючи їх основне цільове направлення.

Отже, до складу земель у межах населених пунктів можна віднести такі земельні ділянки: 1) житлової та громадської забудови, зайняті жилими, культурно-побутовими, адміністративними, культовими та іншими спорудами, будівлями; 2) територій садівничих товариств та дачної забудови (садиби, які знаходяться в межах населеного пункту); 3) землі загального користування, зайняті майданами, вулицями, дорогами, переїздами, набережними парками, лісопарками, міськими лісами (земельні ділянки, зайняті міськими лісами, не входять в склад лісогосподарського призначення, вони призначені для відпочинку населення, проведення культурно-оздоровчих і спортивних заходів), скверами, бульварами, водоймищами, пляжами та іншими об'єктами та призначені для задоволення громадських потреб населення; 4) промисловості (в тому числі зайняті промисловими, комунально-складськими та іншими виробничими об'єктами), транспорту, зв'язку, інженерних комунікацій (зайняті будівлями та спорудами, залізничного, авто-

мобільного, річкового, морського, повітряного та трубопровідного транспорту, магістралями інженерної інфраструктури і зв'язку) оборони; 5) особливо охоронних територій і об'єктів природно-заповідного, природоохоронного, рекреаційного, оздоровчого та історико-культурного призначення, зайняті пам'ятками природи, природними парками, національними парками і дендрологічними парками, ботанічними садами, лісами, що використовуються для організованого відпочинку населення і туризму, і також землі із джерелами, що володіють природними лікувальними властивостями і землі, на яких розташовані пам'ятники історії і культури, музеї - заповідники, музеї садиби; 6) водогосподарського використання (водних об'єктів, зайнятих поверхневими водотоками, замкнутими водоймами, поверхневими водоймами, акваторіями, водоохоронними зонами, гідротехнічними та іншими водогосподарськими спорудами); 7) сільськогосподарського використання, зайняті сільськогосподарськими угіддями, а також будівлями і спорудами, що обслуговують потреби сільськогосподарського виробництва та інші; 8) лісогосподарського призначення.

Аналіз земельного законодавства, вказує на те, що існує певна структура цільового використання земель, яка складається з чотирьох елементів: *основне цільове призначення земель* - це порядок та умови експлуатації сукупності однорідних земельних ділянок залежно від економічного та природного значення для відповідних цілей, віднесення яких до певної категорії здійснюється на підставі рішень органів державної влади та місцевого самоврядування; *спеціальне цільове призначення земельної ділянки* - це використання земельної ділянки за призначенням, визначеним на підставі документації із землеустрою у встановленому законодавством порядку; *функціональне використання земельної ділянки* - це використання земельної ділянки за цільовим призначенням залежно від призначення об'єктів, які на ній розташовані або мають бути розташовані залежно від виду діяльності, що на ній здійснюється або має здійснюватися; *дозволене (допустиме) використання земельної ділянки* - це санкціоноване використання земельної ділянки з урахуванням спеціального цільового призначення та функціонального використання залежно від встановлених обмежень та обтяжень, яке визначається на підставі зонування (сільськогосподарського районування) земель, містобудівної та землевпорядної документації.

Зонування земель у межах населеного пункту - це поділ території населеного пункту відповідно до регіональних та місцевих правил забудови населеного пункту на певні функціональні зони з метою встановлення в них обмежень у використанні земель, визначення мінімальних розмірів земельних ділянок, регламентації типів будівель і споруд, які дозволяється будувати в межах цих зон, шляхом встановлення спеціального цільового призначення та дозволеного використання земельних ділянок кожної функціональної зони.

Особливістю використання територій населеного пункту є їх подвійний характер використання - містобудівний та землевпорядний, такий зв'язок містобудування (і планування територій) із землеустроєм полягає в тому, що раціональність використання та охорони земель за напрямками, визначеними містобудівною документацією, повинні забезпечуватись документацією із землеустрою. Слід врахувати позитивні зміни у законодавстві в цьому напрямку. Так, 17 червня 2020 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель». Цим Законом врегульовуються питання встановлення меж громад; комплексного просторового планування територій громад, що скасовує необхідність розроблення декількох, споріднених за змістом, видів містобудівної документації та документації із землеустрою; унормування питань, пов'язаних із її затвердженням; нормування формування електронної картографічної основи для планування території; забезпечення реального зв'язку програм соціально-економічного розвитку із документацією із просторового планування, а також створення прозорого та неконфліктного механізму врахування громадських та приватних інтересів через прозорі громадські обговорення [6].

Висновки. Підсумовуючи наведене, можна казати, що правовою основою для забезпечення використання земельних ділянок за спеціальним цільовим призначенням має бути класифікатор спеціального цільового призначення, розроблений відповідно до вимог функціонального зонування території та дозволеного використання земельних ділянок. Концептуально у цьому нормативному акті слід визначити поняття цільового призначення, функціонального використання та дозволеного використання земельної ділянки. Крім того, на нашу думку, запровадження класифікатора спеціального цільового призначення

земель є доцільним із використанням сучасних технологій цифровізації в Україні.

Нами вбачається необхідність внесення відповідних змін до низки нормативних актів, зокрема до Кодексу торговельного мореплавства України, Водного кодексу України, Земельного кодексу України, Закону України «Про транспорт», Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», Закону України «Про морські порти України», Закону України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», з метою усунення прогалин у процедурах планування розвитку території морських портів, відведення земель водного фонду, зайнятих територіальним морем, внутрішніми морськими водами, в тому числі під акваторією морських портів, визначення меж та процедури розширення території морського порту шляхом штучно створених земельних ділянок. Вказані кроки є напрямком у подальшому розвитку чинного земельного законодавства та його адаптації до законодавства Європейського союзу з метою збереження, захисту, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, розсудливого та раціонального використання природних ресурсів та заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища, *inter alia*, зокрема у сферах якості води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище та міське середовище.

Слід звернути увагу, що на сучасному етапі використання таких технологій має безперечні переваги щодо прозорості, державного контролю та безпеки даних, проте законодавча база щодо їх впровадження та забезпечення потребує напрацювань та досліджень у сфері юридичної науки.

Література

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. / База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 17.11.2022).
2. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV / База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text> (дата звернення: 20.05.2022)
3. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI / База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

4. Про морські порти України : Закон України від 17 травня 2012 р. № 4709-VI. / База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

5. Повідомлення про оприлюднення проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо будівництва на землях, зайнятих водними шляхами, віднесеними до категорії судноплавних, в межах акваторій морських портів, в зоні дії навігаційного обладнання» / Офіційна сторінка Міністерства Інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/news/33107.html?fbclid=IwAR07mCxfBGqly49fLZq4HoWLA6XJKjgaIUkattX7jps5kKuM0gaBvGP9msk> (дата звернення: 17.11.2022).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель : Закон України від 17 червня 2020 р. № 4709-VI. / База

даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text> (дата звернення: 20.05.2022).

7. Розвиток річкового транспорту у контексті реалізації євроінтеграційних планів України. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/rozvitok-richkovogo-transportu-u-konteksti-realizacii-evrointegracijnykh#_ftn12 (дата звернення: 17.11.2022).

*Григорецька І. І.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри трудового, земельного
та господарського права
Одеського державного університету
внутрішніх справ*